

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. G. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą:

1. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 3 czerwca 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r.,
2. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lipca 2015 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że A. G. zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego w okresie od 26 sierpnia 2013 r. do 31 maja 2015 r. i od 1 czerwca 2015 r. Jednocześnie ubezpieczony wnioskował o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od 1 czerwca 2015 r. Zgłoszenie (...) o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem wnioskodawcy zostało wysłane do ZUS w dniu 3 czerwca 2015 r. Pismem z dnia 11 sierpnia 2015 r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc lipiec 2015 r. argumentując fakt opłacenia składki po obowiązującym terminie kłopotami zdrowotnymi córki. Wskazana przez wnioskodawcę przyczyna opłacenia składki za miesiąc lipiec 2015 r. po terminie nie została uznana, za okoliczność, która uzasadniałaby pozytywne rozpatrzenie wniosku. O negatywnym rozpatrzeniu wniosku ubezpieczony został poinformowany pismem z dnia 18 sierpnia 2015 r. Nadto ZUS dodał, że wnioskodawca wystąpił z roszczeniem o wypłatę dodatkowego zasiłku macierzyńskiego za okres od 10 lipca 2015 r. do 21 sierpnia 2015 r. oraz o wypłatę zasiłku macierzyńskiego odpowiadającego urlopowi rodzicielskiemu za okres od 22 sierpnia 2015 r. do 18 lutego 2016 r. Jednakże w wyniku przeprowadzonej analizy dokumentów zewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS i po rozliczeniu konta płatnika składek stwierdzono, że składki na ubezpieczenia społeczne w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc lipiec 2015 r. zostały opłacone po obowiązującym terminie co spowodowało ustanie w miesiącu lipcu 2015 r. podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Dlatego też organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dodatkowego zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku macierzyńskiego odpowiadającego urlopowi rodzicielskiemu decyzją z dnia 12 października 2015 r. za okres od 10 lipca 2015 r. do 21 sierpnia 2015 r. i od 22 sierpnia 2015 r. do 18 lutego 2016 r.

/decyzja – k. 15 – 17 akt ZUS/

Ubezpieczony A. G. reprezentowany przez adwokata zaskarżył w/w decyzję w części stwierdzającej, iż ubezpieczony nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 lipca 2015 r. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- obrazę prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 11 ust. 2 i art. 14 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i uznanie, iż ubezpieczony nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 lipca 2015 r. w sytuacji gdy ubezpieczony zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, opłacał składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, wyjaśnił w ZUS przyczynę opłacenia składki za lipiec 2015 r. po terminie, niezwłocznie uiszczył powstałą niedopłatę oraz złożył do ZUS wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie, a co za tym idzie podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w spornym okresie,

- niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych dla rozstrzygnięcia sprawy, a to tego, że opłacenie składki za miesiąc lipiec 2015 r. po terminie było niezawinione przez A. G. i stanowiło uzasadniony przypadek w rozumieniu art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a co za tym idzie ZUS winien by wyrazić zgodę na opłacenie składki za ten miesiąc po terminie, co skutkowałoby uznaniem, iż ubezpieczony podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

- błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, prowadzącą do przyjęcia, że ubezpieczony nie podlega od 1 lipca 2015 r. dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, w sytuacji gdy zgromadzone dowody

wskazują, iż nieopłacenie składki za miesiąc lipiec było niezawinione przez ubezpieczonego, a wnioskodawca niezwłocznie po wykryciu tej okoliczności uiszczył należną kwotę, a co za tym idzie ZUS winien był wyrazić zgodę na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie po terminie.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 grudnia 2015 r., ZUS wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację z zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 12/

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. G. prowadzi działalność gospodarczą od 26 sierpnia 2013 r. pod nazwą (...) A. G. (...) S. (...) z siedzibą w Ł.. Przedmiotem działalności są restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne.

/bezsporne, zeznania wnioskodawcy z dnia 21 września 2016 r. – 00:08:54 – 00:17:59 – płyta CD – k. 38/

Wnioskodawca zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego w okresie od 26 sierpnia 2013 r. do 31 maja 2015 r. i od 1 czerwca 2015 r. Jednocześnie ubezpieczony złożył wniosek o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od 1 czerwca 2015 r. Zgłoszenie ubezpieczony wysłał w dniu 3 czerwca 2015 r. i od tej daty został objęty dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

/bezsporne, zeznania wnioskodawcy z dnia 21 września 2016 r. – 00:08:54 – 00:17:59 – płyta CD – k. 38/

Sprawy księgowe firmy prowadzi ubezpieczonemu biuro księgowe. Biuro nalicza składki, przesyła dokumenty do ZUS. Zaś wnioskodawca samodzielnie opłaca składki.

/zeznania świadka G. G. z dnia 21 września 2016 r. – 00:04:12 – 00:08:54 – płyta CD – k. 38/

W dniu 11 sierpnia 2015 r. A. G. złożył wniosek o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc lipiec 2015 r. W uzasadnieniu wskazał, że w związku z upałami jego córka borykała się z kłopotami związanymi z odwodnieniem, bardzo dużo płakała i wymagała ciągłej obecności ubezpieczonego. Podał, że w dniu upływu terminu do zapłaty składki, jak tylko udało mu się znaleźć chwilę czasu, gdyż poprosił mamę o pomoc w opiece nad córką, usiadł do komputera i zapłacił składkę przelewem nie zdając sobie sprawy, że zostanie ona zaksięgowana dopiero w dniu następnym. Dodał, że uświadomiła mu to jego księgowa następnego dnia, dlatego też niezwłocznie złożył wniosek o przywrócenie terminu do opłacenia składki. Podniósł, że było to jego pierwsze spóźnienie w zapłacie składek. Nadto podał, że był w domu sam z córką tego dnia.

/wniosek – k. 1, zeznania świadka G. G. z dnia 21 września 2016 r. – 00:04:12 – 00:08:54 – płyta CD – k. 38, zeznania wnioskodawcy z dnia 21 września 2016 r. – 00:08:54 – 00:17:59 – płyta CD – k. 38/

Składka na ubezpieczenie za lipiec 2015 r. została przez skarżącego opłacona w całości w dniu 12 sierpnia 2015 r., tj. po terminie.

/bezsporne/

Pismem z dnia 18 sierpnia 2015 r. wnioskodawca został poinformowany o niewyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc lipiec 2015 r.

/pismo – k. 4 – 5 akt ZUS/

W dniu 14 września 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o wydanie decyzji o okresach podlegania przez niego dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

/wniosek – k. 11 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. G. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą:

1. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 3 czerwca 2015 r. do dnia 30 czerwca 2015 r.,
2. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lipca 2015 r.

/decyzja – k. 15 – 17 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie w/w dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron oraz zeznań wnioskodawcy i świadka. Sąd zaś nie znalazł podstaw, ażeby odmówić im waloru wiarygodności. Dodać należy, że stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust. 1a).

Z art. 47 ust. 1 pkt 1 wynika, że płatnik składek, będący osobą fizyczną opłacającą składkę wyłącznie za siebie, przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z póź. zm.) ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają :

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (...) w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie (...),
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Należy zauważyć, iż art. 14 Ustawy wymienia trzy, niezależne od siebie okoliczności , przy zaistnieniu których ustaje ubezpieczenie, czyli :

1. z woli płatnika na jego wniosek,
2. z powodu nieopłacenia składki należnej za jeden miesiąc,

3. wobec ustania tytułu podlegania ubezpieczeniu.

Z uwagi na nieopłacenie składki w terminie ustaje ubezpieczenie z mocy samego prawa. W takiej sytuacji nie jest potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Oczywistym jest, iż przez pojęcie nieopłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne należy rozumieć nie tylko nie opłacenie tej składki w ogóle, ale również kilkudniowe opóźnienie w opłacie składek, jak również i jej opłacenie z uchybieniem terminu, czy też w niepełnej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w Ł. w wyroku z dnia 28.04.2000r. III AUa 88/00 OSA 2001/1/1; S.A. w K. w wyroku z dnia 27.04.2000r. III AUa 66/00 OSA 2001/9/32)

Osoba składająca wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i oczekująca świadczeń od organu rentowego, zobowiązana jest do opłacania składek na to ubezpieczenie w terminie i we właściwej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w W. III AUa 1514/99 OSA 2001/4/15).

Przymiotem wszelkich ubezpieczeń dobrowolnych jest to, że ubezpieczenie takie jest kontynuowane, jeżeli składki na to ubezpieczenie są opłacane w terminie i we właściwej wysokości. A zatem wnioskodawczyni zdając sobie z tego sprawę winna dokonywać wpłat składek w przewidzianym przepisami prawa terminie oraz w określonych przez przepisy wysokościach.

W oparciu o powyższe należy jeszcze raz podkreślić, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje zarówno, gdy płatnik nie zapłacił składki za jeden pełny miesiąc, ale również, gdy wpłacił ją z uchybieniem terminu ustawowego. W uzasadnionych jednakże przypadkach, mimo opóźnienia z zapłatą składki, ZUS może na wniosek zainteresowanego wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

Podkreślić należy, że kwestia zgody, bądź odmowy ZUS, na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie wymaga wydania przez Zakład decyzji. Ustawa systemowa przewidziała bowiem wydawanie decyzji w sprawach objętych przepisem art. 83 ust. 1, jak również w innych konkretnie wymienionych sprawach, określonych w przepisach ustawy (art. 24 ust. 1). W tych to sprawach ustawa zastrzega dla ubezpieczonych (płatników) prawo do odwołania się od wydanej decyzji do właściwego Sądu.

Niewątpliwie wnioskodawca w niniejszej sprawie uiszczył składkę na ubezpieczenie za lipiec 2015 r. z uchybieniem ustawowego terminu.

Jednakże istotą sporu w niniejszej sprawie stanowiła ocena zasadności odmowy „przywrócenia terminu” do opłacenia składek. Przed dokonaniem takiej oceny stwierdzić należy, iż decyzja w przedmiocie przywrócenia terminu do opłacenia składek pozostawiona została wprawdzie do uznania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, niemniej jednak nie może być ona całkowicie dowolna, a powinna uwzględniać okoliczności konkretnej sprawy, zwłaszcza przyczyny uchybienia terminu. Decyzja taka podlega kontroli sądowej.

W ustawie przesłanką "wyrażenia zgody" na opłacenie składki po terminie jest wystąpienie "uzasadnionych przypadków". Przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych uznania w uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody nie jest zatem niczym nieskrępowane. Przyznana kompetencja winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów. W doktrynie prawa administracyjnego przyjmuje się, że uznaniowość decyzji nie oznacza dowolności w ich podejmowaniu. Użyte w przepisie art. 14 ust. 2 pkt 2 określenie "może" nie oznacza pełnej dowolności. Nie ma przy tym znaczenia, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje odrębną decyzję czy też rozstrzyga daną kwestię jako przesłankę wydania decyzji o określonej treści. W tym drugim przypadku, w razie poddania decyzji kontroli sądowej, badanie obejmuje wszystkie okoliczności, także te, które stanowiły przesłanki zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Należy również wskazać, iż przesłanki stanowiące o możliwości przywrócenia terminu do opłacenia składek są całkowicie odmienne, od przywrócenia terminu w rozumieniu art. 168 kpc, który to termin do dokonania czynności procesowej może być przywrócony, jeżeli strona uchybiła terminowi bez swojej winy. W powoływanym przepisie brak

jest takiej przesłanki, a zatem należy domniemywać, że ZUS może przywrócić termin do opłacenia składki, w zależności od stanu faktycznego, również w sytuacji, gdy jej nieopłacenie nastąpiło np. z winy nieumyślnej ubezpieczonego, chociażby w postaci lekkomyślności.

W ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do opłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe była prawidłowa.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga fakt, że wnioskodawca jest przedsiębiorcą, od którego oczekuje się profesjonalizmu i inicjatywy w zakresie rozeznania w obowiązkach dotyczących podejmowanej działalności oraz – w związku z zamiarem podlegania ubezpieczeniu chorobowemu – konsekwencji w opłatach składek na to ubezpieczenie (ignorantia iuris nocet).

Nie można także usprawiedliwić zaniechania skarżącego terminowego opłacenia składki za lipiec 2015 r. i zapłacenia jej po terminie chorobą córki, gdyż jak sam ubezpieczony zeznał poprosił matkę o pomoc w opiece nad córką i wtedy uiścił należne składki. Skoro wiedział, że w dniu gdy sam będzie opiekował się córką upływał termin zapłaty składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe to mógł uiścić ją wcześniejszego dnia albo poprosić np. matkę o pomoc w zapłaceniu składki bądź zlecić tą czynność księgowej, która prowadzi jego sprawy finansowe. W ocenie Sądu ubezpieczony miał możliwość w miesiącu sierpniu 2015 r. uiścić składkę za miesiąc lipiec 2015 r. w terminie.

Należało zatem podzielić stanowisko organu rentowego, że odmowa przywrócenia terminu do opłacania składki na ubezpieczenie chorobowe za lipiec 2015 r., została oparta na sprawiedliwych kryteriach.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie (...) §1 k.p.c. oddalił odwołanie w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w punkcie drugim wyroku. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Stosownie do art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez wykwalifikowanego pełnomocnika zalicza się wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego Sąd ustalił, w oparciu o § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. 2013 r., poz. 490), zgodnie z wnioskiem, według norm przepisanych, na kwotę 180,00 zł.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

K.K.-W.